

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLV. ÉVFOLYAM 525. SZÁM 2001. NOVEMBER

11

ZELK ZOLTÁN
1906 – 1981

Van Szivárvány és Napsugár gyűjteményed? Reméljük, hogy van.
Ezekből egész kis ZELK ZOLTÁN kötetet válogathatsz.
Zengő lírai és vidám tere-fere versek, csattanós mesék kutatják
lelkünk természetét és a természet lelkét. Olvasd csak...

A TÖLGYFA SZÜLETÉSNAJPA

Az erdő közepén állott az öreg tölgyfa. Ő volt az erdő legtiszteletreméltóbb lakója, ha a madaraknak kalapjuk lett volna, bizonyára megemelték volna, mielőtt rászállnak. Mert többet tudott ő a madarak életéről, mint maguk a rigók és mátyásmadarak. Hiszen száz év alatt ezer és ezer fészket ringatott az ágain, ezer és ezer madárfióka röppent először világgá a lombjai közül.

Egyik nap a bagoly elővette falevelekből készült kalendáriumát, és kiszámította, hogy másnap lesz a tölgyfa születésnapja.

Össze is hívta a madarakat, s azt indítványozta, hogy lepjék meg valami ajándékkal a jószágos tölgyfát. Persze mindnyájan örültek a bagoly indítványának. Törték is a fejüket, hogy mi lenne a legalkalmasabb ajándék, de a bagoly ezt is tudta:

– Mi lenne más, mint valami szép dal? Madarak vagytok, hát énekelni fogtok a tölgyfának. De nem akárhogyan! Megalakítjuk az első erdei dalárdát, tanulunk valami szép dalt, és egyszerre énekeljük holnap hajnalban.

Megkezdődött a tanulás, de bizony nem sokra mentek vele. A rigó csak azt fújta, hogy –tillió–, a szarka csak azt, hogy –csörgő-csörgő–, a varjú csak azt, hogy –kár Pál, kár Pál–. Végül össze is vesztek, s elszálltak, ki merre látott. De azért másnap hajnalban mind odalopóztak a tölgyfa ágaira, és mind elfújta külön-külön a maga nótáját.

Így is volt jó ez, mert így tetszett a százéves tölgyfának, s meghatottságában azt ígérte, hogy még száz évig fogja ringatni a rigó-, szarka- meg harkály-fészkeket.

NYÁR ÉS TÉL KÖZÖTT

Nyár és tél között úgy vándorol
Október, November,
mint a poros országúton
két szomorú ember.

Kertek, lankák körül jönnek,
mennek havas tájra,
búsan integet utánuk
egy kopár fa ága.

Mint rossz gyerek, a szél őket
sárral megdobálja,
utánuk fut, ruhájukat
s hajukat cibálja.

Nyár mögöttük, tél előttük,
néha meg-megállnak,
s búcsút intenek a hervadt,
búslakodó tájnak.

Volt egy olyan mesém nékem,
mint a virág, nőtt a réten.
Akkor én még úgy meséltem,
nem virágot, mesét téptem.

TUDSZ KERÉKPÁROZNI?

Ennek a "fiatal" járműnek 150 éves a meséje.
Alapelve a lábbal hajtott két kerék. De amíg mai formájáig eljutott, sok mulatságos alakot öltött.

Lovagol vagy kerékpározik?
Az első kerékpárnak még
nem volt pedálja.

A gyalogkerékkel
sokat gyakorolhat-
tak, míg ilyen
kecsesen
gördültek
a hölgyek, urak.

Ez nem mókuserék,
hanem ősbicikli 1882-ből.
Egy biztos: erre a
járgányra nehéz volt fel-
szállni, és könnyű volt
leesni róla.

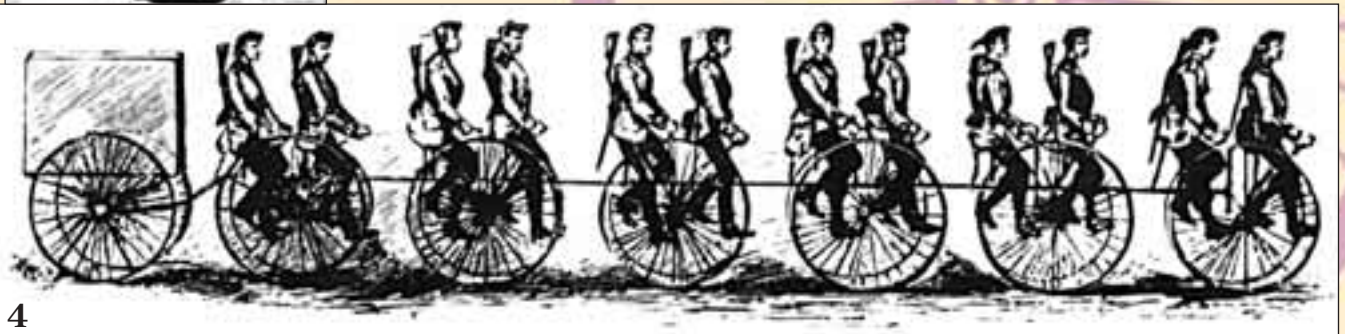

Ha nem törte ki
a nyakát,
biztosan vígan
karikázott a
torony-biciklista.

A tandem őse: ketten
hajtják. De kié lesz a
királynő keze?

Kerékpárosok az
angol hadseregben,
1888-ban.

Határkövek a kerékpár történetében:

- ✱ Fa helyett könnyű fémből készül.
- ✱ A rázkódást tömör gumiabroncs fogja fel.
- ✱ A gumiabroncsba levegőt fújnak.
- ✱ A kerekek mérete egyforma lesz.
- ✱ A pedál nem az első, hanem lánckerék áttétellel a hátsó kereket hajtja meg.

Sportolni Mexikóvárosban mindig problémát jelentett a külföldiek számára. Ennek oka a 2280 méteres tengerszint feletti magasság.

Mégis néhány sportágban épp Mexikóvárosban születtek rekordok. Az olasz kerékpárversenyző, Francesco Moser 51 kilométer/órás világcsúcsának titka: a magaslaton igaz, hogy nehezebb a légzés – hiszen kisebb a levegő oxigéntartalma –, viszont kisebb a levegő ellenállóképessége is, tehát könnyebben gurul a kerékpár.

KRAJNIK-NAGY KÁROLY KERÉK-PÁROS

Mit gondolt a hátsó kerék?
Megkérte a társa kezét!
Sürgős volt, hát napok alatt
Kitűzték a lakodalmat.
Áll a lagzi, áll a bál,
Éljen az új kerék-pár!

TIZENKÉT LEGÉNY EGY BOKORBAN, EGY SINCS SZÉLRŐL. MI AZ?

A hegyi kerékpárokat – mountain bike-okat eredetileg hegyi túrázásra tervezték, de mára ez lett a legdivatosabb kerékpár. Némelyiknek már 30 sebességfokozata van.

A kerékpárversenyeken – akárcsak az autókén – a jármű minősége épp olyan fontos, mint a sportoló teljesítménye.

KETTEN EGYSZERRE INDULNAK, EGYIK ÉPPEN ÚGY SZALAD, MINT A MÁSIK, MÉGSE ÉRIK UTOL EGYMÁST SOHA. MI AZ?

A kerékpár óriási érdeme, hogy nem szennyezi a levegőt. Mégis, használói a nagyvárosokban maszkkal kénytelenek közlekedni a sok-sok autó kipufogógáza miatt.

LÁSZLÓFFY ALADÁR BICIKLI

Gyorsaságban nincsen párom,
ha ülök a kerékpáron.
Hallom, te is gyors vagy. Mivel?
...Ó, én csak a biciklivel.

Biciklivel, kerékpárral –
a nyelvünkre ez is rávall:
rokon jelentésű szavak
száguldoznak, csillámlanak.

Láttak kutyát? Mi csak ebet.
Válasz volt ez, vagy felelet?
Van, aki fut, s lesz, ki szalad.
Avagy kerékpáron halad,

s gyorsaságban nem lesz párja.
A babot a paszuly várja...
S vajon el is hagyják jóval
gépkocsink az autóval?

Ali bácsi versében keresd meg a
rokon értelmű szavakat. Gyűjtsd
össze az **autó**, a **bab** és a **szalad** szavak "rokonságát".

Kerékpárral,
rollerrel, gör-
deszkával, gör-
korcsolyával, triciklivel vagy frissen feltalált
csodajárgánnyal – a lényeg az, hogy közle-
kedj szabályosan és figyelmesen .

Nyeregbe!

Pattanj kerékpárra,
biciklire, bicajra, brin-
gára, drótszamárra.

Ma ez a legolcsóbb
és legegészségesebb
jármű. Kínában milliók
járnak vele munkába,
másutt csak kirándu-
lásra veszik elő.

SZÉP ERNŐ ROLLER

Két l-lel, két r-rel,
robogok a rollerrel.
Nem ír fel a rendőr,
a kocsim fel nem dől.
Futva sántikálok,
aztán vígan állok.

Válaszd ki, kik
szabálytalankodnak.

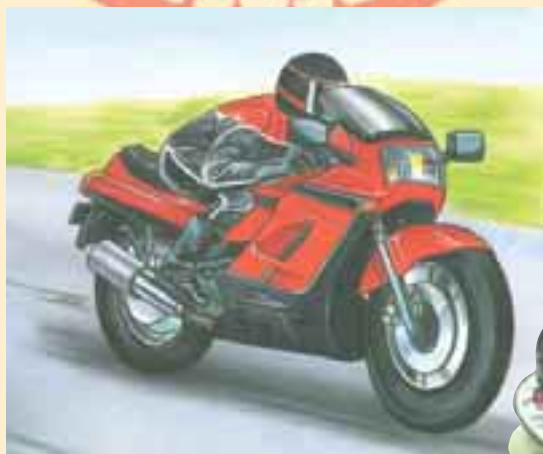
A MOTORKERÉKPÁR

Már 120 évvel ezelőtt azon kezdték törni a fejüket a kerékpár úttörői, hogyan hajthatná lábuk helyett gép a biciklit.

Akárcsak az autónál, itt is fa-szerkezettel és gőzgéppel kezdődött.

Hihetetlen! Ez a repülőgépmotorral felszerelt kerékpár 1907-ben elérte a 200 km/órás sebességet.

A Kawasaki 260 km/órás sebességgel száguld.

Csónakos vagy oldalkocsis motorkerékpárt ma már csak versenyeken láthatsz. Nagyszüleid még kényelmesen utazgattak vele, s nagy biztonságot sem bírja, mennyire kihajol az oldalkocsiból a versenyző, hogy a kanyarban fel ne boruljon a motor.

Ez is motorkerékpár. A neve Villámlo Nyíl, és 1978-ban 512 km/órás sebességgel világrekordot állított fel.

A könnyen mozgó, gyors motorosjárőr minden szabálytalankodót utolér.

Áramvonalas motor, sisak, testtartás: ha nincs kiszögellés, a levegő ellenállás nélkül áramlik, tehát nem fékez.

Bukósisak nélkül életveszélyes a motorozás. Ez is sokat fejlődött az idők során.

Kossuth Lajosnak, Magyarország kormányzójának utolsó, nagy visszhangot kiváltó tette: bevonul a felszabadított Pest-Budára. Szólnak a harangok, lobognak a nemzeti zászlók, de az ünneplés ellenére az okos, tapasztalt politikus már tisztán látja: minden elveszett, az osztrák–orosz katonai nyomást még egy Görgey képességű hadvezér sem tudja kivédeni. Kossuth Szegedre menekül, lemond kormányzói rangjáról, és utódjának Görgeyt nevezi ki: *“E nemzet életének megmentése egyedül a hadsereg élén álló vezértől várható”*.

Az osztrák és orosz csapatok nyugatról és keletről egyszerre sújtanak le honvédekre. A lángelkű vezérek – Görgey, Bem, Klapka – halálraszánt honvédekkel néhány csatát még megnyernek, de a háborút elvesztették. Amikor minden összeomlott, csak a menekülés nyújt esélyt a cselekvésre. Kossuth is ezt az utat választja.

Törökországba menekül. Családja is követi, Kisázsiában telepednek le. Vidinből levelet ír, amelyben Görgeyre hárítja a bukás felelősségét. A fiait és reményét vesztett nemzet nehezen fogadja el a vereséget. Az elkerülhetetlen külső okok és a későn bánt belső hibák felismerése helyett könnyebb mindent egy bűnbakra hárítani. Ez a bűnbak Görgey. Kár, hogy később, a száműzetés hosszú évtizedeiben sem sikerült Kossuthnak és Görgeynek összefognia. Pedig a maga módján mindkét hazafi halála percéig folytatta a küzdelmet.

Kossuth a világ jelentős politikai személyisé-

geit elárasztja szónoklataihoz mérhető leveleivel. A magyar ügy a vereség ellenére élő, és foglalkoztatja egész Európát.

Kossuth nemzetközi népszerűsége nem csökken. Az Egyesült Államok 1851-ben külön hajót küld érte, és felajánlja, hogy menedéket ad neki. Közben a Londonban letelepedett magyar emigránsok jelzik, hogy Angliában is rendkívül népszerű. Odautazik. Legendás hősként ünneplik. Előadássorozatot tart itt is. Szeretné rábírní Angliát, hogy indítson hadat Ausztria ellen, és pénzt próbál gyűjteni egy magyar légió felállítására. Az angolok lelkesednek, de takarékosak és józanok. Kossuth nem adja fel a küzdelmet.

Hat évig, 1859-ig marad Angliában. Soha nem fogad el adományokat, a cikkeiből él. Később is sokfelől kaphatott volna bőséges támogatást, de ő soha sem fogadta el. A francia–osztrák háborús ellentétek idején szövetséget kötött III. Napóleonnal, de a háború hamar véget ért. A Teleki Lászlóval és Klapka Györggyel alakított Magyar Nemzeti Igazgatóság is semmivé lett.

Kossuth, miután álmai a dicső hazatérésről szertefoszlottak, Olaszországba, Torinóba költözött. Ekkortól nevezték a magyarok a “torinói remetének”. A nagy olasz politikussal, Cavourral szöttek közös terveket. Ezek is füstbe mentek, mert Cavour meghalt.

A mai magyar történetírás sokat foglalkozik Kossuth politikai fejlődésével. Rendkívüli képességei a száműzetésben is

MÉHES GYÖRGY

A SZÁMÚZOTT KOSSUTH

*Kossuth Lajos
(1902-es kiadás)*

megmutatkoztak, és általános tiszteletet váltottak ki. Amikor már semmi reménye nem volt a hazatérésre és a független magyar állam megteremtésére, páratlan politikai fejlődésen ment át. A rajongóból megfontolt, nagy realpolitikusként lett.

Az 1867-es kiegyezés után szinte valamennyi emigráns hazatért, ő nem. Lánya és felesége halála után sem maradt magára. Joggal mondták róla, hogy már életében legendává lett. Teltek az évtizedek, de a magyarok áhítatos hódolata Kossuth iránt nem változott. Szentként tisztelték, és évente számos küldöttség kereste fel.

Ő pedig 90 évesen is nemzete jövőjéért szólt, írt és tett, hiszen *“a haza örök, és nemcsak az iránt tartozunk kötelességgel, amely van, hanem az iránt is, amely lehet, s lesz.”*

KOVÁCS ANDRÁS FERENC ERDÉLYI HAJDÚTÁNC

Bévonultunk Szászlónára:
letörött a zászlónk szára!
Szászfenesről Kolozsvárra:
lovunk szuszog, koros pára!
Kapus, Kisbács, Kolozsvár:
kopott csizmánk poros már!

Erdőfelek hátán Torda:
hej, tárkonyos bárányborda!
Aranyosszék, kedves Gyéres:
tépett ingünk nedves, véres!
Alvinc, Felvinc, Nagyenyed:
kihörpintjük a hegyed!

Megfáradtan, falást alva
szálltunk beléd, Balázsfalva!
Megehülten, nem es falva
futtunk feléd, Ebesfalva!
Holdvilág vár, Segesvár:
vérző hadunk sebes már!

Kispál Tímea, Kolozsvár

JÓKAI MÓR

KOSSUTH ÉS AZ ÓRSZEM

Debrecenben egy hideg téli éjjelen Kossuth a miniszteri tanácsból éppen hazamenvén, egy ház alatt didergő honvédőrt látott.

- Fázol? – kérdezte.
- Ó, nagyon! Már négy órája állok itt, s még nem váltottak fel.
- S hány órát kellene itt állnod?
- Csak egyet.
- Fölváltlak én.
- Uram, az nem lehet. Főbe

lőnek.

– Semmitől se tarts! Add át a fegyveredet és csákódat, s az enyémmel menj a napos tiszt-hez.

– Azt nem teszem, uram. Én becsületes katona vagyok.

– De én parancsolom.

S átvette a honvédtől a puskát és a csákót, és saját kalapját tette a fejére.

A honvéd bement a vártára. A napos tiszt bámulva rivallt rá:

- Fickó, hogy merted elhagyni a helyed?
- Fölváltottak, uram.
- Megörültél? Ki váltott föl?
- Nem ismerem. De valami nagy úr lehet, mert ugyancsak

parancsolt.

Látva a tiszt a kalapot a honvéd fején, kérdezte tőle:

- És e kalap?
- Tőle van, uram.

A tiszt eszeveszetten szaladt az őrhelyhez. S valóban nem csalódott, mert Kossuth sétált ott le s fel fegyveresen. A tiszt be lehalt a szó.

Kossuth szigorúan kérdezte tőle:

- Ön a napos tiszt?
- Igen, uram.
- Vegye a puskát. Reggeli nyolc óráig fog itt őrt állani.

MÓRA FERENC

AZ EZÜSTSZAVÚ HARANG

Én már sok szépet hallottam életemben, de olyan szépet vagy hallottam, vagy se, mint mikor az öreg templom tornyában először húzták meg az új harangot. Még a toronyablakban lármázó verebek is összedugták fejüket:

– Csitt csak, muzsikálnak az angyalok!

A templom előtt álló kőszobor is mint ha bólintgatott volna a fejével.

Az öreg harangok nyájasan köszöntöttek ifjú társukat:

– Üd-vöz-lünk, üd-vöz-lünk!

Az új harang nagyon hal-
kan csendült egyet-kettőt köszöntésképpen, de nem ereszkedett beszédbe az öregekkel. A maga árnyékát nézegette a falon, s hallgatta a körülötte ugrándo-
zó verebeket:

– Ó, micsoda pompás új harang vagy te! Az ember tetőtől talpig meglátja magát benned, mint valami nagy tükörben. Legalább ezután nem kell a patakra szállnunk, mikor fészülködünk.

Az új harang az ilyen beszédre még jobban csillogott-villogott s rá se nézett az öreg harangokra. Csak napszállat után szólította meg őket, mikor a toronyra sötétség borult, s csak az óra mellett fészkelő vércse szeme villogott a sötétben.

– Meséljete magatokról valamit! – mondta nekik.

– Én már kétszázötven esztendő vagyok. Egyszerre születtem a templommal. Ezer meg ezer szegény ember krajcárjából olvastottak engem össze Isten dicsőségére.

– Én annak köszönhetem, hogy itt vagyok, hogy egyszer leégett a város – mesélte a második öreg harang, s

ennek sok szomorúság kongott a hangjában. – Amikor újra felépült, az emberek engem szenteltek arra, hogy mindig eszükbe juttassam az Isten hatalmát.

A harmadik harangnak nagyon furcsa hangja volt, hol rekedt, hol dörgő:

– Engem ágyúból öntöttek. Én azt juttatom eszükbe az embereknek, jobb a béke, mint a háború.

Az ifjú harang kevélyen megringázta magát a vado-
natúj harangkötelen:

– Ohó, most értem, mért szóltok ti olyan dörögős-rekedten! Azért, mert ti közönséges harangok vagytok s elkopott a rézszívetek. Lássátok, nekem ezüstből van a szívem, mert engem a földesúr öntetett, aki még a lovaira is ezüst patkót veret. Tegyük próbát – incselkedett az öregekkel. – Tudtok-e oly szépen csengő imádságot zengen, mint én?

El is mondta imádságát szépen csengő, ezüst hangon.

A rézszívű harangok, szegények, alig bírtak megkondulni a bámulattól. Hanem azért csak elmondták, amit tudtak.

– Di-csér-tessék, di-csér-tessék! – mormogta a legöregebb harang.

– Az Úr-Isten, az Úr-Isten! – búgta utána rézszíve legmélyéből a következő.

– Mind-örökre, mind-örökre! – dörögte rekedten a harmadik.

Ezzel aztán az öreg harangok mindjárt álomba

SZABÓ ZELMIRA rajza

is merültek, s már azt se hallották, mikor az ezüstsavú harang kikacagta őket:

– Olyan kopott már a szívetek, hogy azt se csodálnám, ha reggelre elállna a verése.

Ebben a percben hirtelen megvilágosodott a torony, mert egy nagy csillag leszaladt az égről, s bepillantott az ablakon:

– Nem a csillogó külsőben, nem a szépen csengő szavakban gyönyörködik az Úr, hanem az igaz érzésben, bármilyen egyszerűen szólal is meg.

Aztán megint sötét lett, csak az óra mellett fészkelő vércse szeme világított.

Hajnalban, mikor a harangozó fölballagott

a toronyba, hiába rángatta az ezüstsavú harangot: nem adott hangot. Bevilágított a lámpásával, s megcsóválta a fejét:

– Hm, bíz ennek megrepedt a szíve. Bizonyosan nem hűlt ki egészen a harangöntőnél, s valami hideg szél csaphatta meg az éjszaka.

A vércse azonban, aki az óra mellett fészkel, mást mond. Azt mondja, hogy egy angyal szállt le az égből, ő repesztette meg a kevély harangocska ezüst szívét.

Az öreg harangok pedig tovább búgták:

– Di-csér-tessék, di-csér-tessék!

– Az Úr-Isten, az Úr-Isten!

– Mind-örökre, mind-örökre!

Móra Ferenc meséjével kezdjük készíteni karácsonyra.

Legfontosabb üzenetünk, hogy nem a csillogó külsőségek, hanem a szeretet, a jószág teszi széppé, boldoggá ünnepünket.

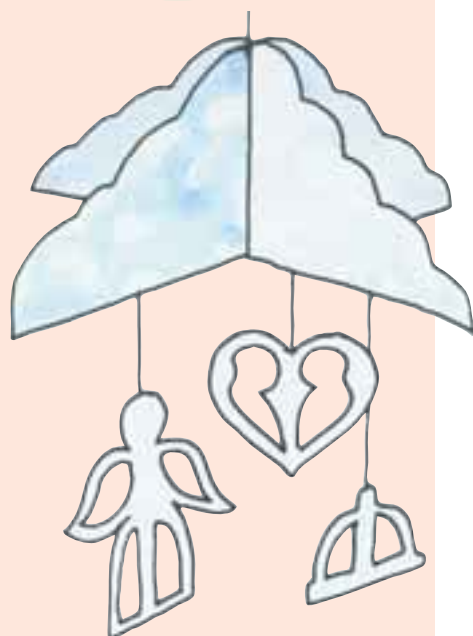
Próbáljunk mindannyian egy picivel jobbak lenni!

Fess és vágj ki két szép hófelhőt. Az egyiket középen vágd be, és derékszögben csúsztasd egymásba őket. December 2-ától minden nap vágj ki kettőbe hajtott papírból a sablonnal egy díszet, és cérnával függeszd a mobilra. Fehér papírból is szép, de ki is festheted. Írd rá mindenikre a dátumot, s egyetlen emlékeztető szót arról a napodról.

Karácsonykor tűrd derékszögbe, és négyenként ragaszd össze az egyforma mintákat.

Hány fenyődíszed lesz?

adventi
égbolt

Itt születtem

Eddig 15 vaskos boríték érkezett *Itt születtem* rovatunk számára. Mindenikre sor kerül, de csak a beérkezés sorrendjében. Kérünk, várjatok türelemmel.

Decemberben Gyergyóalfaluba látogatunk.

Hadad falu a Szilágyság észak-nyugati részén helyezkedik el. Része a Partiumnak, még szűkebben a Tövishátnak.

Hadad ősi település. I. István király rendelkezése értelmében egyházas falu lett, temploma tíz falu számára szolgált.

Egy 1368-as okirat Hadadot királyi birtokként említi. Egy vár is állt itt, amelyet Zsigmond király Jakcsi Dénesnek adományozott.

A Jakcsiak többször is pereskedtek a vár ügyében, így 1489-ben Mátyás király kétszer is "osztott igazságot".

Később Báthory István hadi érdemeinek elismeréséül Hadad várát Wesselényi Ferencnek adja.

Mára a Jakcsiak várából már csak a Hosszú-pince és a Kaszás-kút maradt meg, de van két kastélyunk: a Wesselényi és a Dégenfeld kastély. Híres 500 éves, gótikus stílusban épült református templomunk is, amelyen sajnós meglátszik az idő "vasfoga".

Hadad régi vásárváros. Nagy Lajos király 1365-ben a Jakcsiaknak megengedte, hogy birtokukon vásárt tartsanak, s e jogot Mária Terézia megerősítette. Hetivásárt azóta is tartanak, de már nem a Vásármezőn, amelynek közepén a Törvénydomb volt, ahol régen még akasztásokat is végeztek, hanem a falu melletti piactéren.

**Napsugártól kis faluba
Szép lapot várunk.
Mesék, versek, költők járnak
Havonta minálunk.**

Írták és rajzolták:

Balog Eleonóra, Balog Lehel, Lakatos Csaba, Fazekas Melinda, Lakatos Imi, Nagy Rózsika, Révész Andrea, Péter Zoltán, Szava Szilárd, Kulcsár Renáta és Kiss Tamás negyedikesek Antal Katalin tanítónő vezetésével.

A Degenfeld kastélyban kapott helyet a mi iskolánk. Óriási kertje van. A domboldalon évszázados fák állnak őrt. Télen mi ott szánkó-zunk, nyáron mókusok ugrálnak a fákön.

Nyáron matek-, kézműves-, néptánc- és keresztény ifjúsági táborokat szerveznek itt.

Most új iskolánk épül, a kastélyt pedig múzeum-má alakítják.

A hadadi iskolába kb. 100 magyar, román és német gyerek jár. Nagyon szeretjük iskolánkat, nemcsak gyönyörű udvara miatt, hanem mert itt sokat tanulhatunk és sok barátunk van.

Kirándulásokat is szoktunk szervezni. Az elmúlt években Kolozsváron, Nagybányán és a Medve-barlangnál jártunk.

Látogassátok meg Hadadot, érdemes!

A hadadi téli esték a fönóházban teltek. Minden este más-más háznál fonták a nyáron termesztett, nyútt, áztatott, tilolt kendert. Míg az asszony-nép a guzsalyra kötött csepűből fonalat font, a legények s a cigány szórakoztatta őket.

*Az iskola tele lett,
Az udvaron sok-sok gyerek,
Jöjj hát te is, Napsugár,
Mi, gyerekek, várunk már.*

KÁNYÁDI SÁNDOR

FARAGOTT VERSIKE

Volt egy fa-katona.
Fából volt a lova;
kengyele, kantárja
a kádár munkája,
fából a patkója,
fa-kovács patkolta;
fából volt faragva
a föld is alatta.

Fa-husár, fa-vitéz,
hadd látom, mennyit kérsz.
Százat adj lovamért,
ezeret magamért.
Csapj oda, csapj bele,
égjen a tenyere!

Beküldte Török Sándor,
Keresztvár

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Ugye, te is észrevetted, hogy zsírkrétával jó raj-
zolni, mert könnyen kezelhető, és élénk, kifejező
kép készíthető a segítségével.

Még érdekesebb, gazdagabb lesz a mű, ha a vas-
tagon felkent festékbe szegged, pálcikával mintát
rajzolsz. Így nemcsak a színe, de az anyaga is kife-
jezhető a háztetőnek, a kerítésnek, a madár tollá-
nak vagy bármilyen másnak.

Próbálkozásodat küldd el nekem! Nagyon várom,
Maszat Művész

Pozsár Krisztián,
Szabadka

Szólj, szánj!

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

1. Keresd meg a párját:

szél	–	fogás
kéz	–	növény
had	–	méter
szín	–	zápor
gyógy	–	darab
kőb	–	kakas
vér	–	vezér
nyíl	–	szegény

2. Javítsd ki az elválasztási
hibákat:

sze-mű-veg	keny-ér
szem-ét	me-gá-lló
mon-dta	báb-műv-ész
szen-nyes	lb-oly-ka
hang-os	föl-dút
va-ssal	frö-ccsen

3. Mit jelentett hajdan, és mit
jelent ma:

háztűznéző, kiteszik a szűrét

4. Pótold a hiányzó **ts** vagy
ccs betűket:

ő__e, segí__ég, re__en,
bará__ág, készí__en,
me__en, men__ég, taní__a,
kenő__el

Szeptemberi megfejtések: 1. to-
kaji, dobos, zserbó, kölnivíz,
bécsi szelet, ádámcsutka, boc-
kai nyakkendő, szendvics, csa-
bai, röntgen, dália, perzsa, olim-
pia. 2. macskakő, macskaszem,
macskaköröm, vasmacska, zsák-
bamacska, macskakaparás; 3.
rendőrség, útleve, úrlap, részleg
(tagozat), munkanélküli, polgár-
mester, jegy, ellenőr, buszjárat,
ingázik, nyugta (elismervény).

Gratulálunk győzteseinknek:
Farkas István, Csíkfalva; Fodor-
Kiss Júlia, Torda; Fóris István,
Marosvásárhely.

KURUTTY –

– a fürge észjárás
és a műveltség olimpiája
Csíkszentdomokoson

A múlt tanévben Kurkó István
tanító bácsi vezetésével a csík-
szentdomokosi iskolában tíz kis-
iskolás csapat mérte össze tudá-
sát. Sok más jutalom mellett négy
csapat egyéves Napsugár előfizet-
ést nyert:

József Attila Iskola, Csíkszereda;
Báthory István Líceum,
Kolozsvár;

a kézdivásárhelyi "válogatott";
3-as Számú Általános Iskola,
Csíkszentdomokos.

**Nevezetek be ti is
december 15-éig
a következő címen:**

Kurkó István,
3. Sz. Elemi Iskola,

Cserealja utca, 901. sz.; 4142
Csíkszentdomokos (Sândominic),
Hargita megye; tel: 066-136361;
fax: 066-136016;

e-mail: kurutty@kabelkon.ro;
A verseny fordulóinak időpontja:
Körzeti: 2002. márc. 16.
Megyei: 2002. április 20.
Országos: 2002. május 18-19.

**2002 májusában kuruttyoljunk
együtt Csíkszentdomokoson!**

BITAY ÉVA

KI MIT TVD?

– Alszik már? – kandikált ki a könyv lapjai közül a mókus.

Sorban előjöttek az állatok.

– Ma miben versengünk? – kérdezte a kíváncsi szarka.

– Közlekedésben – javasolta az uhu. – Az emberek azzal dicsekednek, hogy minden járművet ők találtak fel, pedig az alapötleteket tőlünk lesték el.

– Itt van például tengeralattjáró – gurult ki a könyv lapjai közül a **csigáspolip**. – Mi már több száz millió éve ismerjük a trükköt. Nézzétek meg a házat: a felcsavarodott vázban levő kamrák gázzal vannak tele. Én a legkülső szobában lakom. Ha kiszorítom a kamrából a gázt, süllyedek, ha újra feltöltöm, emelkedem. És ott állok meg, ahol éppen akarok.

– A rakétát – integetett karjaival a **tintahal** – a hátrafele lövellt forró gázok hajtják előre. Mi vizet lövellünk ki a köpenyüregünk tölcserén, az löki ellenkező irányba a testünket, méghozzá villámgyorsan.

– Az ember deszkatalpon szörföl vagy vízisízik, de mi csak úgy, mezítláb szaladgálunk a víz tetején, s még vizes

sem lesz a lábunk – ciripelték a **molnárpóloskák**.

– Jöjjünk ki a szárazra – nyújtózkodott kecsesen a **gepárd**. – Én rövid távon óránként 115 kilométeres sebességgel száguldok. Vajon melyik élsportoló állna ki velem versenyezni?

– Az én elvem: lassan, de biztosan – csoszant elő a **csiga**. – Az élére állított borotván is át tudok mászni anélkül, hogy megvágnam magamat. Vajon melyik mezítlábas ember csinálná ezt utánam?

– Gyerünk a levegőbe is, mindjárt csörög az óra – szólalt meg az **indiai repülőgyík**.

– Én a vitorlázó-repülés bajnoka vagyok. Ejtőernyőmet esernyőszerűen összezsukva az oldalamon viselem, s kinyitom, ha egyik fáról a másikra vitorlázom vele.

– Na és a helikopter? – vágott egymás szavába a **kolibri** és a **kacsafarkú lepke**. – Az ember azt hiszi, hogy ő találta fel, pedig mi is meg tudunk állni egy helyben a levegőben, amikor a virágok kelyhéből szívjuk a nektárt.

Csrrr – csörgött bele élesen a tereferébe az ébresztőóra.

– Mindenki a helyére! – vezényelt az uhu, és a könyv becsukódott.

Jancsi álmosan dörzsölte a szemét: álmodta volna az egészet?

KISKÓPI Havonta 3 díjat sorsolunk ki!

Melyik szervének segítségével emelkedik és süllyed a hal a vízben?

Szeptemberi megfejtés: nézd a virágkivágóst.

Nyertesek: Tolnai Julianna, Szilágypér, a **csíkmenasági harmadikosok és negyedikesek**.

BÉKATUTAJ

Íme Kiskópé szeptemberi rejtvénye: fehér virágai, kerek levelei a víz színén úsznak, gyökerei szabadon lebegnek.

TÜNDÉRRÓZSA

Az iszapos mederbe kapaszkodik, de mesés szép virágai a víz színén úsznak még ősszel is.

TALÁLD KI!

Az oroszán találkozik egy páncélos lovaggal. Felsőhajt:

– Micsoda pechem van! Már megint egy konzerv...

- Mi van ma ebédre?
- Bab.
- És mi van mellé?
- Kanál.

– Peti, miért nem jött ma a barátod iskolába?

– Mert tegnap versenyeztünk, hogy ki tud jobban kihajolni az ablakon. Ő nyert...

A kéményseprő részegen megy haza.

- Nézz a tükörbe, hogy nézel ki? – szidja a felesége.
- A koromhoz képest elég jól.

– Peti, mit csinálnál, ha eltévednél az erdőben?

- Hazaszaladnék iránytűért.

– Anyu, ha huginak veszel egy hegedűt, nekem vegyél egy biciklit.

- Minek?
- Hogy elmenekülhessek, ha játszani kezd.

- Anyu, hadd maradhassak még egy hétig ébren!

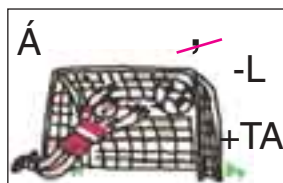
① **Adorján Csaba, Csíkmenaság:** egészítsd ki nevekké a függőleges oszlopokat. A felső sorban kedvenc íróim neve alakul ki.

E	D	A	R	Ó	L	S	Á	A	E	R	Ó
R	I	T	N	N	Ő	T	R	M	R	O	R
I	T	Ó	Ő	I	D	I	A	I	A	N	A

② **Magyarosi Szende-Tünde, Szászrégen:** a betűkígyó egyik kedvenc regényem címét rejtje..

③ **Szilágyi Panna, Vargyas:** testvéreim nevét rejtik a képrejtvények.

④ **Görbe Lilla, Halmi:** a rejtvényből megtudhatod, hol érzem a legjobban magam.

1. Évszak
2. A máj termeli
3. Tesz
4. Méhek gyűjtik
5. Ádám párja
6. Víz és por keveréke
7. Lóeledel
8. Csapadék
9. Őt meg őt

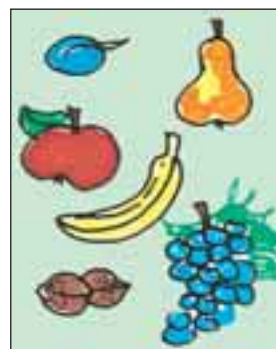
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

⑤ **Szász Csaba Lajos, Marosvásárhely:** bűvös négyzet.

1. Lábbeli
2. Megfogad
3. Fizetnek vele
4. Védő

1	2	3	4
2			
3			
4			

⑥ **Dobri Emőke, Szováta:** melyik a kakuktktojás? Miért?

⑦ **Ladó Kinga, Szentkeresztbánya:** a cikkcakkból testvérem neve alakul ki.

1. Tejből készül
2. Kínaiak kedvenc eledele
3. Piros gyümölcs
4. Kislányjáték
5. Nem buta
6. Kiseb település
7. Macska
8. Főtt rizs

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

⑧ **Simkó Linda, Vámfalu:** minden gyermek kedves szava.

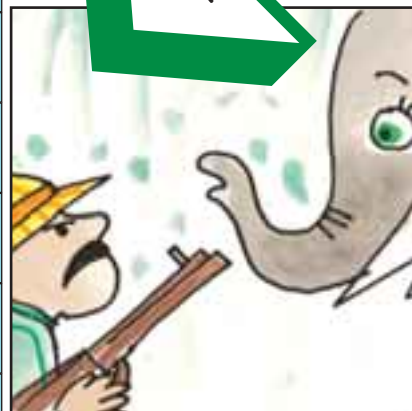
1. Nem keserű
2. Ilyen kalács is van
3. Rágcsáló állat
4. Nem érdes
5. Gabonát betakarít
6. Hosszúfülű állat
7. Alvás közben "látjuk"
8. Becézett medve

1			
2			
3			
4			
5			
6	NY		
7			
8			

OKTÓBERI MEGFEJTÉSEK

1. János
2. könyv
3. Macsek
4. Kati
5. Könnyebb beszélni, mint tenni, nehezebb főzni, mint enni
6. mag, apa, gaz
7. Homoródalmás

1	Buta	Kínlódva dolgozó	Enyvé! Nagy, keleti ország	Beillesztget Er!	Nem áll	Népies lyuk	
H							T
Erős szél teszi				LIA Szalonna jelzője			
Üres tér!		NOA Európai nemzet			Üres kéz! Nem fő		
Udvarhely széki falu						Kérdőszó Boka-vég!	
Testünket fedi			Énekel Pörkölni kezd!				
Megfontolt					Kicsinyítő képző Péter társa		
Önnek szólít				PAF Ritka férfinév			
Hóval fedett							
Magyar autójel		Csűr-szélek! Angol kölyök		Kígyó-név GANZ		Magánhangzó Portékám	
Ami párja			GOLÁN Kettő románul				
Párbaj					Résztvénytársaság Galamb-fej!		
Juttat		ONO-GUR					
Es!	2	P					A

Az Afrikából hazatérő vadász meséli:

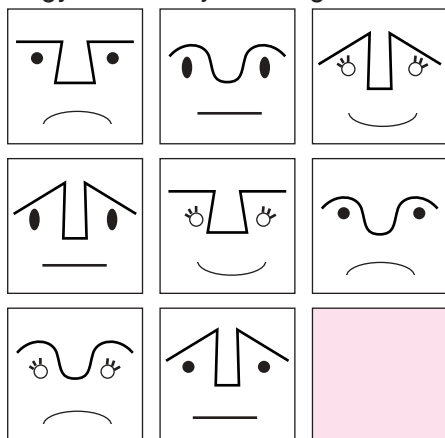
- Egy éjjel valami zajt hallottam. Kinéztem az ablakon: egy elefánt közeledett felém. Kipattantam az ágyból, és úgy, pizsamában lelöttem az elefántot.

A hallgatók közül valaki hitetlenkedve teszi fel a rejtvény megjelölt sorából kiderülő kérdést.

Ezt a mondatot várom tőled december 15-éig.

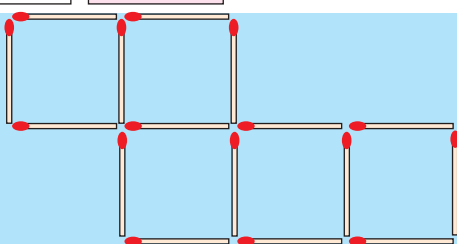
a Rejtvénykirály

8 Milyen arc kerül az utolsó négyzetbe? Rajzold meg!

9 Öt négyzetet láthatsz itt.

Helyezz át két gyufaszálat úgy, hogy négy négyzet maradjon.

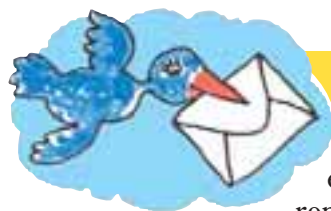
10 Ilyennek látja magát a bohóc a tükörben.

Rajzold le, milyen lehet a valóságban.

A SZEPTEMBERI REJT-VÉNYPÁLYÁZAT megfejtése: *Jelentem: szabadságon voltam.* Könyvjutalmat nyertek: **Adorjáni Zsolt**, Nyárádszereda; **Petrics Anikó**, Nagykároly; **Módi Annamária**, Szilágyszentkirály; **Máté Márta Katalin**, Désháza; **Ülkei Ádám**, Székelyudvarhely. Gratulálunk!

LEVELEZŐ

Kedves gyerekek! Százával érkeztek a levelek tőletek a nyáron és az őszi hónapok folyamán.

Reméljük, mindenki megtalálja nevét a rajzok, írások alatt, a nyertesek között vagy ezen az oldalon. Sok-sok levelezőtársunk nevét soroljuk fel, de ez is érdekes olvasmány (nemcsak annak, aki itt szerepel). Figyeljétek: mennyi szép településnév, és mindenkinek külön története van. Kutasd fel te is néhány helynév eredetét!

Akiknek leveléért napsugaras köszönetet küldünk: a zabolai iskolások, zsidói olvasóink; az aradi Aurel Vlaicu Iskola IV. M osztálya; a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő Líceum II. A; székelykeresztúri Petőfi Sándor Iskola V. A osztálya; a sepsibükszádi V.; a berecki III. A; kézdiszentléleki IV.; a felsőboldogfalvi III.; az élesdi II. E; a balvásári III. osztály; a szabadkai ötödikesek; a keresztvári negyedikese; a magyarlapádi Mesekör; Sándor Enikő, Cziko Beáta, Csíkszentsimon; Dávid Anita, Bors; Czifra Anita, Bimbo Csilla, Rumuna Katalin, Nagyvárad; Papp Eszter, Kraszna; Korodi Réka, Medgyes; Szász Andrea, Butuza Botond, Csatlós Orsolya, Bucse Júlia, Barabási Tivadar, Sepsí Levente, Marosvásárhely; Abrán Zsolt, Zetelaka; Szócs Arnold, Tamás Győző, Csíkszereda; Lakó Zoltán Attila, Kacsó Arnold, Nyárádköszvényes; Simon Norbert, Lupény; Molnár Zsuzsa, Pascu

Bereczki Gábor,
Érbogyoszló

*Máskor, mikor felkelek,
halászni is elmegyek.
Hazajövök dalolva,
sok hal van a zsákomban.
Gábor Valentin, Sepsibükszád*

*Madárka szállt a faágra,
szemet vetett egy bogárra.
Be is kapta, de jól tette,
mert éppen a rügyet ette.
Gáll István, Sepsibükszád*

Bakó Beáta, Sáromberke

Márton, Oroszhegy; Szilágyi Panna, Vargyas; Simon-Nitsch Zita, Zilah; Bara Gyöngyi, Almásmá-lom; Rend Melitta, Margitta; Illyés Kinga, Vulkán; Bándi Mária, Sarvaság; Erdély Enikő, Pottyond; Lingvay Dániel, Bukarest; Trombitás Emese, Árpástó; Nagy Noémi, Maros-szentgyörgy; Varga Tímea, Pettyén; Balogh Zsófi, Kőmíves Tímea, Kolozs-vár; Nagy Orsolya Réka, Sáromberke; Varga Loránd-Csaba, Deák Renáta,

Molnár Andrea, Zsidó; Csíki Tamás és Bozó Erika, Kisiratos; Váncsa Melinda, Balázs Botond, Sándor Bernát, Váncsa Mónika, Csíkmadaras; Kőrösi Tünde, Szalárd; László Tamás, Ernye; Bányai Zsuzsa, Érsemjén; Nagy Sándor, Mészko; Szócs Tímea, Magyaró.

Türelem, barátaim! Ebből a lapszám-ból azért maradtam ki, mert nem ké-szültek el az illusztrációim.

Decemberben találkozunk.

Szöszmőgi Müsszents Sündörgő

Novemberi lapszámunk támogatói: a NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM és a NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA.

Ez már a harmadik bélyeg, amit a neved mellé ragaszthatsz a közös gyűjtőlapra.

Szomszédom egy árva levél,
Mintha meg lenne halva ő,
De mégis él.

Van neki egy ködkabátja,
De sose hordja.

Floriska Levente

Lehullnak a levelek,
Felszállnak a verebek.
Földet hasít az eke,
Lesz-e termés jövőre?
Szarka áll a vetésen,
Billeget a hidegben.

Péter Márta

A kolozsvári Simion
Bărnuțiu Iskola tanulói
írták:

Lassan az ősz
Lehunyja szempilláit,
Vetkezteti szegény,
Szép fák ágait.
Most már mehetsz,
Kedves ősz,
Úgyis tudom,
Visszajössz.

Lukács Annamária

▲ **Pop Ida, Torda**

Kerekes Rita, Zsobok

Megeredt az eső,
Suhognak a szellők,
Újra szép időről
Álmodnak az erdők.

Szabó Csilla, Kibéd

Sötét a felhő,
Szakad az eső,
Ázik a mező,
Beázik a cipő.

**Berkeci Szabolcs,
Székelyudvarhely**

**Parajkó Zsolt,
Szilágyszóvány**

**Pálfi Albert,
Balavásár**

Dombtetőn ülök,
Tündérlányt várok.
Tündérleány azt
Susogja, hogy
Az ősz az anyja.
Anyja színes,
Színes a fája,
A költőnek a vidámsága
Susog rája.

Máté Emese

Kálnoki Botond, Fehéregyháza

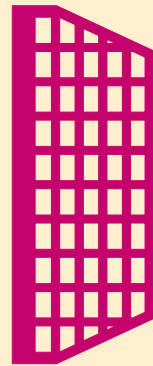
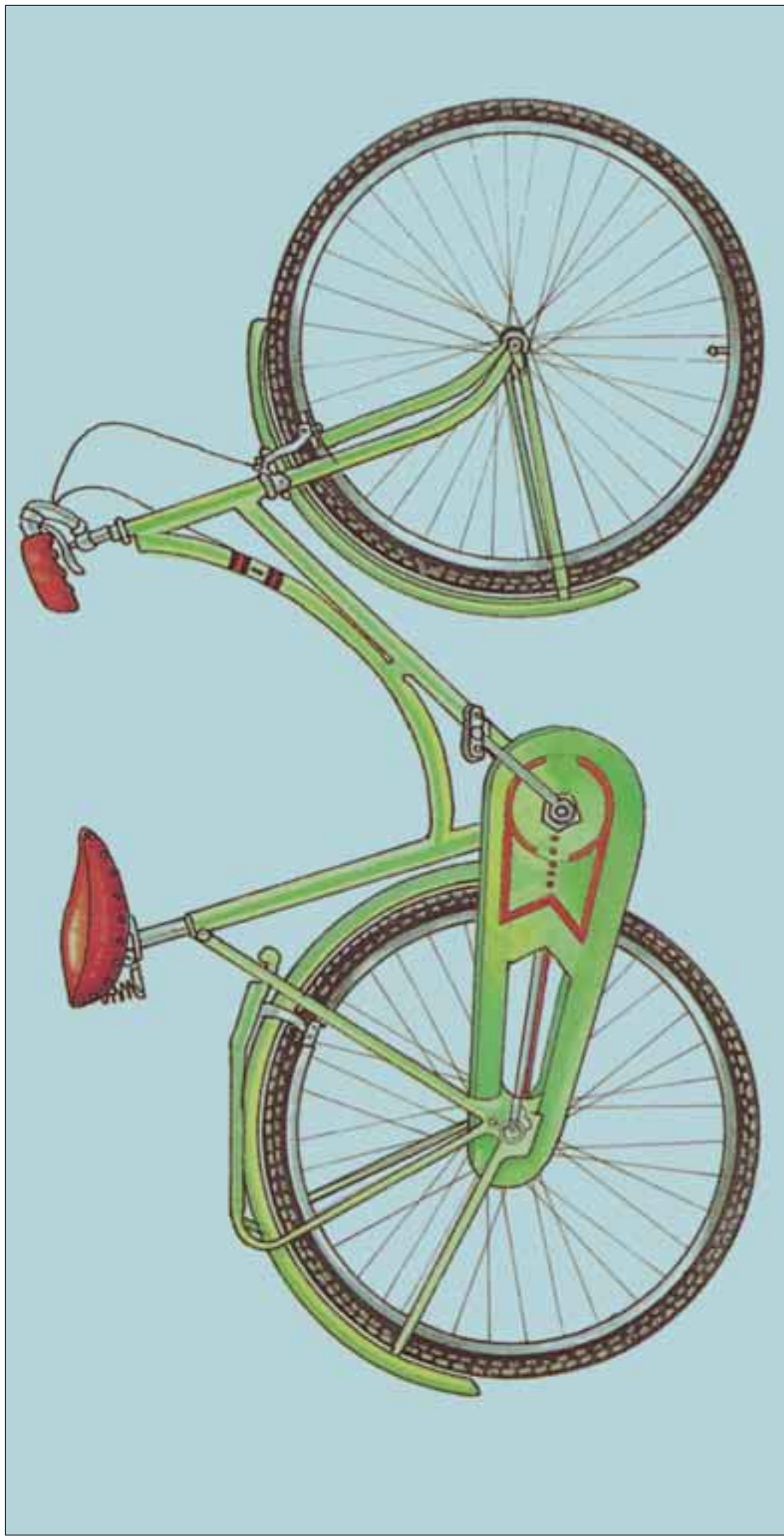
Vége van az ősznek,
Vége van a szüretnek,
A szőlőből must lesz,
A mustból pedig bor.
Vége van az ősznek,
Vége van a
kukoricaszedésnek,
A búzából liszt lesz,
A lisztből pedig kenyér.

Bartha Júlia, Harasztos

Címlap-háttér:

**Futó Szabina,
Szabadka**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), MÜLLER KATI. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 064/141323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: <http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar>; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 9000 lej

Vágd ki, és "szereld fel"
a kerékpárra a hiányzó
alkatrészeket
és kiegészítőket.

